

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po: pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pismo iz Beograda.

Belgrad, 15. (28.) febr. 1913.

Včeraj, ko sem hodil na prvem frontu srbske armade pod Drinopoljem — (t. j. 10. t. m., odnosno 23.), nadaljuje g. H. B., srečal sem tužen sprevod. En šrapnel, ki je priletel iz turške utrdbe — luknje, katero je napravil v zemlji, sem videl na lastne oči — je strašno učinkoval in je bilo od te eksplozije na mestu ubitih pet vojakov. Sedaj so nosili vso petorico k večnemu počitku: Med njimi sta bila dva brata in tretji je bil njih svak. Troje mrtvih v isti družini! Strašno!

Ako je danes to mravljišče, v katerem se giblje in živi srbska vojska, znošljivo in higijenično, ako se smem tako izraziti, je to edina zasluga neutrudljivega in neprestanega dela v taboru, ker ob prihodu srbske armade ni bilo tako, vojaki so cel mesec po utabitvi trpeli glad, zimo, dež in sneg.

V rovih, v katere se je stekala voda in je ilovica ni propuščala, stalo se — kljub izkopanim jarkom za odtok — cele mlakuže in vojaki so morali stati cele tri tedne v vodi, najprej do členkov, potem do kolena in ponekod celo do pasu.

Bojevalo se je po 24 ur, včasih po cela dva dni, brez možnosti dvigniti se iz obkopa, brez možnosti iznašati ranjencev, ki so umirali poleg onemoglih svojih tovarišev.

Medtem pa so prišli vojaki v tako ravnodušnost, kakor so mi pravili častniki, da so sedeli na mrljice, da se vsaj odpočijejo na suhem iznad te smrdljive vode polne gnjočega človeškega mesa in krvi.

Mrlji? Kaj je to? Danes, jutri bodemo vsi, tako si je mislil vsak in stvar je izgledala čisto naravno.

V hipu oblake premirja, je bilo v vsaki četi po 80–100 ljudij iznemoglih vsled stalnega vstrajanja v ledeni vodi. Z gnojčimi se bulami, z revmatizmom v kosteh, z oteklimi nogami itd. moralo se jih je poslati v bolnice, da se vsaj za mesec dni pozdravijo in odpočijejo, medtem pa so zdravi nadaljevali delo v nasipih.

Samo na tem zahodnem sektorju, kjer se nahajam, so ti nasipi dolgi nič manj kot trideset kilometrov.

Skozi te obkope lahko gresta dva moža vtric in da se je to izkopal, moralo se je kopati s krampi trdo ilovico in kamen.

Da vam dam samo malo predstavo o tem, naj omenim, da iznaša število zlomljenega orodja pri tem poslu 400 kramrov in lopat — in to samo v devetem polku.

Danes so mi čitali vojaki pisma, ki so jih prejeli z doma.

Tu so pisma mater, žene, otrok, ljubice in drugih, ki so ostali tam doli na Donavi. V vseh je skoraj isti pasus:

»Požurite se, požurite, pridite

skoraj, najbrže bo treba iti še na Švabe.« (Srbi imenujejo Avstrijce Švabe.)

In res, pri Srbu ne najdeš večjega sovraštva, kot proti Švabu, kateri je spravil Evropo do tega, da se da avtonomija Albaniji, grupi plemen z različnimi običaji, vero in jeziki in kateri so v neprestanem boju eno z drugim. Rop jim je edina skupna stvar. Srbski narod, pripravljen ob sadove svojih zmag in osvobođenja — zalitega s krvjo — ne more več odpustiti. Vsakodnevne provokacije na Donavi ogorčile so celo žene in starce.

Nasproti temu pa ni v srbskem narodu nobenega sovraštva več proti Turkom. Pomilujejo jih celo in ako jih pomilujejo, tedaj ni več daleč do ljubezni. (G. H. misli tu z ironijo, vendar pa je resnica, da pridobiva Turčija vedno več in več simpatij v Srbiji, čimbolj se poostruje napetost med Srbijo in Avstrijo, ki je zlasti pri Srbih najslabše zapisana. Opom. Marsa.)

Poročnik Ribnikar mi je pravil sledeče:

Neki turški častnik, kapitan Araf, ki je bil tudi v Tripolisu med strelci, prišel je tudi v posadko Drinopolja s svojimi ljudmi, preden se je začelo obleganje. Za dobo premirja je večkrat prišel na nevtralnno zono in se razgovarjal s srbskimi častniki, sprejemajoč od njih večkrat po kako čašico konjaka.

»Jaz se ne menim mnogo za predpise korana,« pripomnil je, smejoč in izpraznil čašico.

Neki dan prisopihala ves vesel na naše shajališče in prinesla svojim srbskim kolegom steklenico starega vina s seboj. Razgovor se je začel tudi o predaji Drinopolja. Araf je grenko obžaloval turške poraze in je govoril tako navdušeno in patriotično, da niti Srbi niso mogli ostati ravnodušni.

Dokler sem večerjal pri generalu Rašiču in njegovem štabu, je vsakdo pripovedoval svoje dogodke in anekdote za časa premirja. In splošno se je priznala hrabrost in energija Sukri paše.

Vsak hip so prihajali vojaki prinašajoč kaka obvestila iz okolnih sektorjev.

Nisem razumel kratkih razgovorov, katere so imeli Srbi med seboj, ali opazil sem takoj, da je postal general resen.

Medtem, ko smo večerjali v mali kantini, izkopani v zemlji in pokriti z deskami in zemljo, začeli smo zamolklo ali močno grmenje.

General Rašič je pohitel z večerjo ter mi pravi:

»Idimo na mesto za opazovanje.«

Po noči, brez luči, dospemo do malega grička, levo od tabora, ki dominira nad dolino reke Marice vse do Drinopolja.

Ura je deset.

Zrela topov so zopet obrnjena na mesto.

Ves bolgarski vzhodni sektor grmi iz svojih 110 težkih topov. Dobil sem vtis, kakor bi v velikem loncu vrele in strahovito šumela voda.

Nebo, ono orientalsko nebo, čisto in jasno, je posuto z zvezdami.

Dospemo na holmec. Tu se nahaja star »tumulus« še izza hunskih dob.

Od tu vidimo cel horizont, ves izbrzdani od topovskih bliskov izza Drinopolja.

Izpod Drinopolja, v katerem ni nobene svetlobe več, pojavljajo se v malih presledkih in brzo zopet ugasnejo, veliki ognjeni šopki cvetja. To so šrapneli, ki se razletavajo.

Poizkušal sem, da jih štejem, ali njihove trenutne pojave so tako številne, da jih ni mogoče zasledovati.

Ah! Veličasten prizor!

Turški fori molče medtem in to udano molčanje pod udarci granat je presenetljivo. Meni prihaja skoraj težko.

Med tem časom opazuje general Rašič turške pozicije. Daljnogled, nameščen še pri dnevnih svetlobi, omogoča mu, da tudi ponoči zna točno kraj, kjer je Selimova džamija s svojimi štirimi minareti, ki se dvigajo proti nebu liki proseče roke.

Komandant devetega polka je legel na zemljo in prisluškoval, da-li se ne pridružuje topovom tudi streljanje iz pušk.

V tem slučaju bi bil položaj mnogo resnejši in moglo bi se zgoditi, da pride vsak hip glavno-zapovedujoči general Ivanov, da izda povelje za splošen nočni napad na turške položaje Papastepe in utrdbo Maras.

Te pozicije in utrdbe ostajajo neprestano mirne.

Zakaj ne odgovarjajo? Ali se pripravljajo mogoče za izpad? Ali nočejo uporabiti nočno temo, da prebijejo jeklen obroč.

Naenkrat se pojavi iz turške utrdbe Kazan-tepe dolg ali slab snop svetlobe.

Ah! Ubožici! Reflektor je brez moči.

Brezdovomno nimajo oglja, da bi pripravili v dovoljni meri električno moč? Ali je pa pokvarjen aparat od granate?

In zakaj se dviga ta slabi snop svetlobe, ki je sicer še preveč širok, proti nebu, namesto da razsiplje svoje žarke po oblegovanem prostoru okrog mesta?

V tem hipu, ura je enajst, se pridruži temu strašnemu koncertu še artiljerija drinske divizije, ki tabori na drugi obali reke Marice. Jasno in močno streljanje nam prihaja na uho.

»Po eno žličico vsake pol ure,« šali se poročnik Ribnikar.

Bolnik je Drinopolje, ki vedno bolj oslablja.

Kanonade so nalezljive. Eden za drugim, vsi sektorji so začeli bljuvati ogenj. Za hip in ogromen, svetel in ognjen prt iz železa in jekla razprostire se po horizontu in zakrije celo nebo.

Slušalo poljskega telefona neprestano brni poleg uha generala Rašiča.

Timoška divizija obvešča, da se čuje nevzdržno praskanje pušk. V istem hipu poleti iz te pozicije blisk električne svetlobe na turške položaje in se začne premikati. Tam je gotovo vse počivalo.

Polnoči. — Sedaj začenja pa tudi iz našega sektorja praskanje pušk. Pehota, ki je že prej prestopila rove in nasipe, začne pokrivati s svinčcem turške položaje pri Papastepe.

To je samo hrup in naš sektor se umiri in čaka.

Ena ura po polnoči. — Že tri ure sem tu v tej jako krasni noči. Opazujem ta dež svetlobe, zamaknjen v njeno veličastenost, sem nezmožen premakniti se.

Najbrže bo trajalo celo noč. Potrebno je utrjeno mesto še bolj vznemirjati in ne dati mu nikakega odmora... Mars.

Vojna.

6. marca.

Korak velesil pri balkanski zvezi je storjen. Odgovora še Zveza ni dala in kakor poroča »Zeit« iz Beograda, bo odgovor negativen. Vse tiste vesti, ki so poročale, da bo mir kar »jutri« že sklenjen so strahovito pretirane. Balkanski zavezniški so vsled nove vojne imeli mnogo denarnih žrtev, ki jih pač ne bodo hoteli sami nositi. Kdor je imel pogum za revoluto, ta naj plača posledice njene. Vele-sile pa še vedno stoje na stališču, da zavezniški ne dobijo vojne odškodnine. Najbrže bo najboljša posredovanje zavezniško orožje; vesti, ki prihajajo z bojišča niso za Turke prav ugodne. Premagani pri Janini, ogroženi od lastnih vojakov od Cataldže, ki groze s pohodom na Carigrad — vse to bi jih ne smelo delati tako napihene, kot so. Ofeziva se je totalno ponesrečila, na Galipolju sami ne uspehi — manjka le še, da jih zavezniški poženo iz Evrope, potem bo pa dovolj.

PREDAJA JANINE.

Atene, 6. marca. Grki so v zadnjih dneh kljub neugodnemu vremenu vedno napredovali. Pri utrdbi Molistra se je vnel 6 uren boj, v katerem so bili Turki popolnoma pobiti, z ozirom na to je Essad paša ponudil pre-dajo Janine. Nato je general Luca že s tremi eskadroni vkorakal v Janino. Na fortu Bizani plapolala grška zastava.

HAMIDIE POTOPILA GRŠKO LADJO S SRBSKIM MOŠTVOM.

Frankobrod, 6. marca. »Frankf. Ztg.« poroča iz Carigrada: Blizu Kassandra je turška križarka »Hamidie« potopila grško veliko transportno ladjo »Themistokles«, ki je bila s četami in topovi namenjena v Solun. Baje ni od moštva nihče rešen. Dve drugi grški ladji s srbskimi vojniki sta komaj ušli enaki usodi. — Vest se ne potrjuje.

ZAKAJ JE DEMOBILIZACIJA PRELOŽENA?

Na današnji dan obljubljena delna demobilizacija na severni meji še ni izvedena. Sinoči došlo vesti javljajo, da se je odložila do 14. t. m. Nekateri hočejo zopet vedeti, da to želi car, ki bi rad, da bi se z demobilizacijo — ki pa ni demobilizacija — pričelo 1. marca po pravoslavnem koledarju, t. j. 14. t. m. po našem. Kakor so bile vesti, da želi car, da se izvrši demobilizacija na dan 300letnice Romanov, izmišljene, tako je izmišljena tudi najnovejša trditev. Eno le je gotovo: z oglaševano demobilizacijo še ni nič. Ako je bila — pravimo: ako — namera izvršiti delno demobilizacijo resna — tedaj se nam mora vsiljevati vprašanje, zakaj se je preložila? Kje je vzrok za novo napetost, ki jo na vsak način znači mobilizacija na severni meji? Iz Budimpešte se poroča, da je misel o demobilizaciji zato preložena, ker se je v sporazumu med Avstrijo in Rusijo pokazalo nekaj zaprek, namreč glede priklopitve Djakova z bodočo Albanijo. Toda vest ni kaj verjetna. Saj je to nesoglasje obstajalo že preje predno se je začelo tako sumljivo glasno govoriti o demobilizaciji. Torej sploh ni resnega namena izvesti demobilizacijo. In če se tudi izvede: odpušitev 30.000 na obeh straneh še ni nikaka demobilizacija. Vse to govorjenje in priprava in vsa »demobilizacija« nima drugega pomena, kot da zakrije populn neuspeh avstrijsko-ruskih dogovorov in pogajanj o tem vprašanju.

CARSKI UKAZ.

Petrograd, 5. marca. Povodom velike proslave 300letnega jubileja sedanje ruske dinastije, ki se prične jutri, je car Nikolaj izdal danes zvečer ukaz, ki odreja: 1. Veliko akcijo za preskrbo sirot kmečkega prebivalstva brez razlike konfesije. 2. 10 milijonov rubljev iz plemenitaške agrarne banke v povečanje kapitala za podpiranje plemenitašev. 3. 50 milijonov rubljev za ustanovitev raznih institucij, ki se imajo baviti z zboljšanjem položaja ruskih kmetovalcev. 4. Odpušitev denarnih kazni. 5. Olajšanje položaja državnih uradnikov. Amnestijo za tiskovne prestopke do 6. marca. 7. Zopetni sprejem onih dijakov na vseučilišče, ki so bili religirani radi raznih prestopkov. 8. Amnestijo za navadne in državne zlo-

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

De profundis ad te clamavi! Z nekakšno mrklo besnostjo je intoniral mašnik mrtvaško pesem.

Eden izmed menihov, ki je stal poleg Doleta, ni pel.

Gledal je obsojenca.

In skozi luknji v kapuci, zakrivajoči mu ves obraz, je videl obsojenec lesket dveh črnih oči — čuden pogled, poln ironije, moči in zmago-slavja.

Muka te mrtvaške maše se je končala.

Razvezali so Doletu noge.

Vezi, ki jih je imel na rokah, so nategnili še tesneje.

Dolet je bil gologlav, oblečen v črn jopič, ki je dobro povdajal njegovo junaško pestavo. Bil je bled. Toda brezprimerna trdnost je dajala njegovim očem izraz tragične brezbriznosti do vsega, kar se je pripravljalo. Prezirnica guba mu je zakrivala ustnice. Glavo je držal pokoncu.

Izpreved se je postavil v vrsto. Bratovščine črnih in belih spokornikov so šle s težkimi razpeli na čelu, za njimi nune, za temi duhovniki prepevajoči molitve za umirajo-

če, nato nebroj menihov s črno zakritimi glavami in z velikimi voščeniimi svečami v rokah.

Sledil je Dolet, takisto obdan od menihov.

Ves izpreved od začetka do konca je bil obdan s trojno vrsto vojakov, ki so nosili nabite arkebuz. Na čelu in na koncu so otvarjale pot kompanije jezdecev s sulicami v rokah.

Dolet je stopal s trdnimi koraki.

Poleg njega je hodil menih, katerega čudni pogled je opazil že v kapelici.

Kakor hitro se je izpreved premaknil z mesta, je začel po vseh cerkvah zvoniti mrtvaški zvonec.

Dolet je komaj zapazil, da gre do proti trgu Mober in ne proti trgu Grev.

V daljavi, onostran mostu Sen-Mišel, se je slišal zamolkel hrup.

Na poti so se bile zbrale gručje ljudstva.

Ljudje iz mesta in vseučiliške okolice so hiteli na kup in obstajali v vrstah.

Srca vsega tega naroda je polnilo sočutje. Teda pojavljalo se je tudi jedva opazno gibanje srda in ogorčenja.

Moški so kričali na glas, da je podlost, umoriti nedolžnega človeka, in da se bo sodnik tč še bridko pokoril za njegove muke ter dajal odgovor zaradi krivične obsodbe.

Večina ženskih je plakala.

Menih, ki je stopal poleg Doleta, je videl te solze množice; zamrmral je z glasom, polnim jedke ironije:

»Dolet se smili dobrim ljudem... Ljudstvo plaka!«

Obsojenec se je zdrznil: spoznal je glas Ignacija De Lojola! Dvignil je glavo in odgovoril brez trepet:

»Toda Dolet ne plaka!« In dodal je: »Ah, vi ste, gospod De Lojola? Dobro; boste vsaj videli, kako zna umreti mrž, ki se ne boji ničesar; še vas ne v tem trenutku!« Lojola ni rekel ničesar več.

Kmalu nato so dospeli na tesen trg, okrog katerega so se gnetli jezdeci, vojaki in menihi.

Tisti izmed njih, ki so nosili sveče, so takoj obkolili grmado.

Lestvica je bila pristavljena za obsojenca, da je mogel priti na vrh grmade.

»Nikar, krvnik,« je rekel Dolet. »Ne maram, da mi pomagaš.«

Možak je odnehal; silna osuplost se je začrtala na njegovem obrazu.

Dolet pa je stopal po lestvici, dasi se ni mogel opirati z zvezanimi rokami.

Dospel na vrh, je stopil h kolu.

Krvnik ga je takoj privezal s krepko vrvjo, ki mu jo je ovil večkrat okrog pasu.

Dolet je obrnil pogled v daljavo.

Neizmerena množica, trepečoča v strahu in grozi, je polnila sosednje ulice.

Krvnik je zlezal z grmade.

Dolet je hotel začeti govoriti. Toda na Lojolovo znamenje so zapeli menihi z divjim glasom De profundis; slišala se ni niti besedica od vsega, kar je govoril nesrečni učenjak.

Takrat je vzel krvnik plamenico, ki jo je bil prižgal eden njegovih pomočnikov.

Lojola pa mu to je iztrgal iz rok.

»Tako poginjajo sovražniki Jezusovi!« je kričnil besno.

In je povesil plamenico k suhemu dračju, ki je tvorilo podlago grmade.

Kakor bi trenil, so se doteknile dračja sveče vseh menihov.

Siv, dišeč dim, podoben dimu, dvigajočemu se iz pekovske peči, se je dvignil kvišku in obdal Doleta.

Nato se je razgrnil ter pokazal še za nekaj hipov njegov vedri obraz.

Zdajci pa so se vzpeli plameni in raztrgali dim s škrlatnimi progami: široki, valujoči plameni, mehko se zibajoči v vetru kakor žalne zastave in mereči v obsojenca liki osti žvižgajočih mečev.

Krik, neizmeren in pretresljiv krik sočutja se je dvignil izmed množice...

Skoraj bliskoma pa je sledil temu kriku prestrašen hrup; začulo se

je rjojenje; množica gledalcev se je spustila v beg — zato pa je navalilo na jezdece, ki so obdajali grmado, dvesto do tristo prepadenih, razkuštranih ljudi, s katerih je curljala voda v potokih, njim na čelu Lantné in Manfred, blede kakor smrt in besna kakor dva satana!...

»Streljajte! Streljajte iz vseh pušk!« je zagrmel Lojola.

Nekdo je ukazal s konja:

»Merite dobro! Pa-li!...«

Bil je Monklar.

Grom hkrati izstreljenih arkebuz se je zavalil po vsem delu mesta obenem z gromovitim krikom množice; padlo je do petdeset rokovnjačev, med njimi Manfred, s strto roko.

»Naprej!« je zarjul Lantné z glasom, v katerem ni bilo ničesar človeškega več.

In zaletel se je med sovražnike.

Bilo jih je še kakih sto...

A spet se je oglašila mrtvaška nova salva.

Vse polno mrtvih in ranjenih se je zgrudilo na tla, zvijaje se v mukah in ob divjem preklinjanju.

Kokarder in Fanfar kot večna tovariša sta bila padla drug poleg drugega.

»Naprej!« je zarjul Lantné iznova, ne videč, da jih je komaj še kakih deset.

Njegove izbuljene oči, vse blazne in zalite s krvjo, so se bile uprle v strašno sliko.

(Dalje.)

čine do 6. marca. 9. Na smrt obsojenim se spremeni kazni v 20letno prisilno delo. 10. Ruski podaniki, ki se nahajajo v inozemstvu kot begunci, se smejo zopet vrniti v domovino. Onim, ki so bili obsojeni radi prestopkov zoper državni in javni red, je kazen odpuščena, onim pa, ki so pod policijskim nadzorstvom, se nadzorstvena doba zniža. Ukaz odreja tudi celo vrsto odredb za Finsko. Tako 10 milijonov rubljev za ustanovitev raznih dobrodelnih institucij in odpust denarne kazni in zapora. Ukaz ne govori čisto nič o mednarodnem političnem položaju.

O BALKANSKI ZVEZI.

se je izjavil neki kompetentni državnik v pogovoru z dopisnikom zagrebškega »Srbobrana« sledeče: Ljudje, ki so mogli premagati tolike spletke, zapreke in predsodke ter ustvariti kombinacijo s tako sijajnimi rezultati, bodo znali v skrb za življenjske stvarne interese svojih narodov najti tudi poti za razpravo vprašanj, ki bodo popolnoma v njihovi moči šele tedaj, ko bo sklenjen mir. Vprašanja, ako jih bo sploh, se bodo reševala tako, kakor zahteva splošni interes zveze, a ta ni sklenjena proti, ampak za interese vsakega poedinega zaveznika. Naglasiti treba, da je vprašanje zveze in nje ohranitve kapitalnega interesa ne samo za nas, marveč tudi za naše močne prijatelje, ki jih v slučaju, da bi pri zavezniških prevladale nerazsodnosti, napotijo k prijateljskemu sporazumu. Balkanski državniki bi bili najkratkovidnejši ljudje, ako bi opustili zvezo iz malenkostnega egoizma. Nekateri politiki in novinarji, ki ne gledajo dalje od danes, kolijo s svojimi separatističnimi težnjami in s svojo kampanjo proti večji javnosti bister vid, ali moralna čvrstost, ki se je pokazala na bojnem polju pri vseh zavezniških vojskah, se ne izneveri tudi v času, ko pride na vrsto vprašanje o nadaljni spopolnitvi zveze. Balkanska zveza ni prehodno delo; že danes je tako ozko spojena z vsakim pojedinim zaveznikom in z občinami Evrope in politike vlesil, da jednostavno ni mogoče misliti, da bi razpadla. Za danes so vezi med posamičnimi zavezniški tako utrjene, da bi se ne mogli ločiti, tudi če bi hoteli. Zato so vse intrige od zunaj in vsa notranja vznemirjenja sicer neugodne, ali nikakor ne nevarne. Zveza je sklenjena, da donese vsakemu članu sorazmerno čim večje koristi. Na to podlago je postavljena in tako ostane tudi v bodoče. Več se danes ne more reči.

Petrograjska »Rječ« je prinesla razgovor svojega dopisnika s profesorjem Masarykom, ki se je o balkanski zvezi sledeče izjavil: »Smatram balkansko zvezo za trdno, zato ker izvira iz situacije in odgovarja interesom Bolgarije in Srbije. Balkanska zveza se je že obnesla. Kar se Bolgarije in Srbije tiče, je prejasno, da ni v interesu Bolgarije, da bi bila Srbija oslabiljena. Oslabljenost Srbije pomenja na vse zadnje oslabiljenje Bolgarije. Manj si bodo upali na Bolgarijo, ako bo zvezana z močno Srbijo.«

MISIJA DELCASSEJA V PETROGRADU.

Dunaj. Dobro informirana stran izjavlja, da ima novi francoski veleposlanik Delcasse nalogo, da pripravi kar najhujšo trgovsko-politično približanje Francije in Rusije. Posebna pozornost se ima posvetiti temu, da se zniža uvozna carina za francoska vina in luksusi. V Franciji se je že dalj časa v tem smislu agitiralo in to ima sedaj izvesti Delcasse.

Slovenska zemlja.

Iz Savinjske doline.

Iz jednega najbolj črnih kotov v Savinjski dolini, smo dobili od Slovence-trgovca pismo, ki je tu priobčujemo po njega vsebini: »Zadnjič sem bral Vašo (misli mariborsko) »Stražo«. Če se ne motim, je bilo to par dni pred obč. zborom »Trgovskega in obrtnega društva v Mariboru«. Tam si je dovolil klerikalni tintomaz, pozivljati nas slovenske trgovce in obrtnike, naj delamo z večjo požrtvovalnostjo in z večjo silo, da ubranimo (!) priseljevanje tujih, ali pomencenih, trgovcev in obrtnikov na Slov. Štajerskem. To bi ne bilo sicer nič hudega, če bi »Straža« v svoji neumnosti koncem konca ne priznala, kaj tiči pravzaprav za vso njeno gostobesednostjo, namreč — začetni z razdiranjem naših organizacij. Saj pravi proti koncu: »Pozivljamo merodajne faktorje, v prvi vrsti že obstoječe — žal liberalne — organizacije, da začno resno delati, če ne začnemo mi, odklanjamo pa že v naprej vsako predhicanje, da razdiramo. Človeku se miho stori, ko bere take vrste, namente »ljudstvu«, ali

sane v tako neumno-hinavskem tonu. Mi smo danes stanovska organizacija tu, kakor v Mariboru in okolici. Ni nam mar, je kedo liberalec ali klerikalec, biti pa mora Slovenec. Naše organizacije delajo v narodnem oziru z naporom najskrajnejših sil. Žrtvujemo v gnutnem in duševnem kar le moremo in zato je res treba take značajnosti kot jo imajo Vaši gospodi okrog mariborske »Straže«. Reči »delajte« je lahko, a za to treba denarja, mi si ga pa v teh kratkih letih nismo mogli prigrizniti po Vaših manirah. Če bi storili to, potem bi seveda tudi ne imeli morda toliko — vsi skupaj — kot pri Vas dobro rejen »pre. gospod«. Vemo, da bi marsikakšen kraj lahko dobil sloven. trgovca ali obrtnika, če bi mu mogli gnutno priskočiti. — Ali —! Kot povsodi, je tudi tu tako: bolj ko je stvar narodno pomembna in, čim več se rabi zanjo denarja, tem manj ga je dobiti. Obrnili smo se do Vaših denarnih zavodov, obrnili se do Vas in do naprednih sloven. In koliko smo dobili —? Par borežev! Potrebujemo pa bi ti-soče. Kaj je 100, 500 K? Kapljica na razbeljeni plošči! Pri nas se vsako novo organizacijo, ki ima načela naše — narodno obrambo — vsprejema — z velikim navdušenjem — besed. Ko pa potreba pride, pokazati tudi rečno stran navdušenja, takrat postanete tako molčeči kot oni može, ki so živeli še pred Kristusom (morda misli Spartanc?). Še ki-mati Vas je strah, ker se bojite, da bi vam »kaj ne odletelo«. Smete se pa potolažiti, ker vsaj v tem ne zadene krivda samo Vas klerikalce, ampak tudi one, ki jih Vi imenujete liberalce. Grdo in vredno najhujših farizejev pa je, da nas dolžite pre-malega dela. Če vam je za pomoč narodu in ne le samo za razdiranje, potem raje pomagajte gnutno in duševno. Ali je Vašim poslancem morda neznano, da hočemo — svojo trgov. in obrt. zbornico na Sloven. Štajerskem? In kaj ste storili že Vi v ta namen?! Govorite in bodite pravični — doslej še nič! Smatramo torej vsako Vašo »vmes poseganje« le za dokaz, novega razdiranja narodnega dela na Slov. Štajerskem. In še več! Spominjam se, da je eden Vaših gospodov rekel pred leti, ko smo se organizirali: »To organizacijo bodem strl, kot črva v pesku.« Ali ne govore te besede cele bu-kve? S. R. v K.

Iz Maribora. (Studenci. — Nemškutarjenje. — Popravek.)

V Studencih tik Maribora, poganja nemška kultura od dneva do dneva lepše cvetove. Preje so pobljali dorasli drug drugega, danes pa se kažejo že tudi sadovi nemškutar-skih pedagogov med učečo se mladino. Slovenska deca, ki govori po cesti slovensko, mora biti vsake trenutke pripravljeni, da jo napade ona naših renegatov. Pred par dnevi se je dogodil slučaj, da je šla punčka 9 let stara z bratcem, ki je bil še mlajši. Govorila sta slovensko in bila od 14letnega sina nekega patent Nemca pretepena. Fantek jo je dobil po zobeh, deklica pa po licu in hrbtu in da ni tekla s fantkom pod zaščito nekega vojaka, bi jo bila še huje skupila. — Klasično pa je tudi, kar prinaša zadnja »Straža« — nek dvogovor, v katerem se vprašujeta dva šolarja: Kaj je nemško in, zakaj je ukazal učitelj, da morajo pozdravljati njega in druge s — heil! Če bi ne imeli res dobrih dokazov, da se v Studencih svita morali bi obupati. Kot pa vse kaže, napoči kmalu dan, pred katerim bode moralo biti najbolj sram — generala studenških renegatov dr. Jurica. — Nekekrat smo že grajali neznosno nemškutarjenje po naših javnih šetališčih ob nedeljah dopoldne in po večerih ostalih dni. Kdaj bode že to prenehalo? Če ne z lepa v najkrajšem času, začnemo proti temu delati z grda. Začeli bomo navajati imenoma vse one gospode in dame, ki se na naših »promenadah« poslužujejo v medsebojno zabavo — po nepotrebnem — nemščine, a zabavljajo v Nar. domu črez Nemce. Dolej — ker smo priznali — izjavljamo komaj par gospic in nekaj mlajših gospodov, to kar morajo. Zdi se nam, kot bi se rogali sami sebi. Da se rogajo nam naši someščanje — ker smo tako dosledni — vemo že dolgo in se znova lahko vsak večer prepričamo. Proč z nemškutarjenjem! Pa ne le na šetališčih, marveč v vsakem kraju in lokalu, kjer nas je le dvoje pri jedni mizi! — V Ben Hurju se nam je vrnila neljuba tiskarska pomota v prvem stolpiču, druga stran »Dneva« od 5. t. m. bi moralo biti za — mesto ni (v 31. vrsti) in. Glasiti bi se torej moralo — in nam dobro dal Arabca«.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Dnevni pregled.

Vrednost naše politike in javnega boja se je pokazala v volitvi na Gorenjskem. Z gnusom v srcu gleda pošten Slovenec vse to. »Slovenski Narod« piše o tem: »Prišli smo tako daleč, da je poštenjak prišel že ob vsako veljavo in da gospodari v naši javnosti oni, ki je večji lopov in slepar. Ne bje se več poštena in dostojna borba, kakoršna se spodobi med možmi, marveč tekmuje se v politiki samo še v nepoštenosti, v sleparstvu in lopovstvu. Zato so tudi razni naši volilni redi tako spretno skovani itd.« — Res je tako. Toda povdarjali smo že nešteto-krat, da vsaka krivica le en čas trpi. Pomislimo le v tem boju boj učiteljstva. Pošten in dober učitelj je oreganjan — lopovi, sleparji, hlapci itd. pa uživajo vse darove klerikalne protekcije.

Se enkrat albanski kongres. Da se ne bo napačno umelo: nismo pisali ne teh ne prejšnjih ystic vsled zanimanja ali nezanimanja za Albance. Ako bi bilo merodajno to, tedaj bi bili gotovo albanski kongres samo časnikarsko omenili in dosti bi bilo. Saj kongres sam za sebe ne zasluži druge označbe, kot »spektakel«, in s tem bi bili o kongresu opravili. Toda, drugi momenti so, ki nam ne dajo molčati in ki nas silijo, da ta spektakel natančneje popisujemo. Kongres se je vršil na avstrijskih tleh, pod avstrijske zastave, z denarjem naših davkoplačevalcev (in stal je nad 15.000 K!) Ako so gospodje z Dunaja čutili potrebo za hec, tedaj naj bi bili za svojo zabavo plačali iz svojega »trdo« zaslužene premoženja, ne pa v to vporabljati denar davkoplačevalcev. — Predsednik shoda je bil Faik bej Konica-Faktič in voditelj kongresa je bil pa »inženir« Hässler, ki je bil preobleden avstrijski častnik generalnega štaba!! Kongres je vse, ki so kaj pričakovali od Albancev, razočaral. Bil je pod vsako kritiko. Edino njihovi brati Nemci so z njim zadovoljni in pojejo mu slavospeve. »Triester Tagblatt« piše: »Slavno-stno razpoloženje je objelo tekom zadnjih posvetovanj kongresove udeležnike in vzvišenemu čustvu navdušenja se je pridružila zavešt nacionalne moči in nacionalnega ponosa. Vsakemu navzočemu se je zdelo, kakor da zavzema sen v svobodni domovini trdno obliko, in podkrepjeno upanje v neodvisno Albanijo si je dalo duška v nepopisnem oduševljenju.«

Ruska vladarska hiša — nemška. Danes se začno v Petrogradu šele prave slavnosti za proslavo 300letnice rodu Romanov. Vsi listi se tega jubileja obširno spominjajo. Nemški listi pa so iznašli, da je rod Romanov že davno izumrl in da vladajo na ruskem Nemci: Holstein-Gostorp. Zadnji car iz rodu Romanov je bil Peter, ki je umrl 117. let po nastopu rodu Romanov, l. 1730. star 15 let. Za njim sta vladali dve carici, in je rod Romanov l. 1762. popolnoma izumrl. Carica Elizabeta Petrovna je umrla brez otrok. Ta je uredila stvar tako, da je določila za naslednika Karla Petra, sina svoje sestre Ane, iz rodu Holstein-Gostorp. — Peter je prestopil k pravoslavju — a je bil Nemec. Tako se vsaj bahajo Nemci. V resnici je bil Peter vnuk carja Petra Velikega — za njim je zavladala Katarina. »Nar. Listy« k temu pripominjajo, da je v habsburškem rodu isti slučaj in da je ruska vladarska rodovina prav tako romanovska, kakor naša habsburška. Sicer pa, če bi natančno prebrskali nenapisane arhive različnih vladarskih hiš — bi se mogoče marsikje pokazal istotako izumrl rod — kakor pri Romanovih.

Kranjska deželna gasilska zveza. Slednji čas ljubezni »Slovenec«, seveda po naročilu deželnega odbora, boga kranjska gasilska društva, češ, da se snuje klerikalna zveza, liberalne pa ni več, ker jo deželni odbor ne prizna za strokovno organizacijo. »Slovenec« in pa gasilnim društvom pojasnjujemo, da »Slovenska deželna gasilska zveza« še obstoji, kakor je obstala, ako jo deželni odbor smatra za strokovno organizacijo ali ne. »Slovenska deželna gas. zveza« je od nekada stala tako visoko nad strankami, da jo niso dosegali pljuski politične brozge in na tem stališču gotovo tudi ostane. Gasilna društva, ki se zavedajo svojega vzvišenega namena, se trdo oklepajo »Zveze« in sirenski glasovi »Slovenca« in deželnega odbora jih ne zybijo v politično gnojnico; gasilna društva, ki se ne zavedajo svojega vzvišenega namena, pa naj le gredo na klerikalni lim in naj gase prismojenost klerikalnih matadorjev. Glede podpor še čudimo zavarovancem in zavarovalnicam, da ne vidijo, kaj se dela z njihovim denarjem. — Nadstrankarski gasilci.

Počitniška zveza. (Poziv slov. napredni javnosti). Že več let ob-

stoja počitniška zveza, ki ima namen, da poskrbi v počitnicah potujočim dijakom brezplačna prenočišča. Ta naša akcija je za dijaštvo velikega pomena, kajti naše dijaštvo je revno in zaradi tega ne more potovati. Ako pa imamo po vseh važnih krajih brezplačna prenočišča, je potujočemu dijaku precej pomagano. Vsak slovenski dijak mora poznati svojo rodno zemljo in narod, ki prebiva na njej. Pa ne samo slovenske zemlje, temveč ves slovenski jug mora slovenski dijak prepoznati, kajti to je njegova širša domovina. Neobhodno je potrebno, da dijak pozna zemljo in narod za katerega bo v poznejših letih delal. Zato smo letos sklenili, da dobimo mnogo brezplačnih prenočišč tudi po Hrvatskem, Istri, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini in po Srbiji. — Brezplačna prenočišča si dajejo dijaki med seboj, kar pa ne zadostuje. Zato prosimo in pozivljamo slovensko napredno javnost, da nam pri tem delu pomaga. Kdorkoli more, naj v počitnicah odstopi vsaj eno posteljo za potujoče dijake. Pred počitnicami bomo izdali seznam brezplačnih prenočišč. Dijak, ki bo imel to knjižico in pa legitimacijo počitniške zveze, ima pravico, do vseh v knjižici navedenih prenočišč sme pa ostati na enem prenočišču samo eno noč. Vsak pa, ki enkrat odstopi brezplačno prenočišče, je potem vezan sprejeti od začetka julija do 15. septembra vsakega dijaka, ki se pri njem zgasi z legitimacijo počitniške zveze. Slovenci! Uvažujte velik pomen počitniške zveze za dijaštvo in jo podpirajte! Pomislite, da tujec vedno bolj sili v naše kraje in da jih bo poznal kmalu bolje kot mi sami. Vsak, ki more, naj da brezplačno prenočišče in nam naj to javi vsaj od 1. aprila na naslov: Uredništvo »Preporoda« (za počitniško zvezo), Ljubljana. — Odbor počitniške zveze jugoslovanskega naprednega dijaštva.

Uradne vesti. Odsotnega Josipa Žibertta, posestnika iz Gaja štev. 6, toži Posojilnica v Sv. Križu zaradi 643 K s prip. Razprava bo dne 20. marca 1913 ob 9. uri dopoldne. C. kr. okrajno sodišče Kostanjevica, odd. I., dne 3. marca 1913. — K. c. kr. notarijat v Kranju naj vsi tisti, katerim gre kot upnikom kake terjatve do zapuščine dne 6. decembra 1912 umrlega Ahlina Ivana iz Cerkeja št. 18, pridejo zaradi napovedi in dokaza svojih zahtev dne 27. sušca 1913 ob 9. uri dopoldne ali pa naj do tega časa vložijo na c. kr. okrajno sodišče v Kranju pismeno svojo prošnjo, ker ne bi sicer imeli upniki do te zapuščine nikake nadaljne pravice. C. kr. okrajno sodišče Kranj, odd. II., dne 2. sušca 1913.

Praktičen tat. Dne dni se je priplazil neki neznan tat k posestniku Ivanu Virantu iz Podlipoglavja in je ukradel več perila. ki je bilo razobešeno. Tat je perilo lepo naložil na ročen voziček in je počasi z njim odšel.

Droblj iz Štajerske. V Mariboru je prišlo pri menjanju vojaške straže pred vojašnico 47. pešpolka do grozne nesreče. Na dose-daj nerazjasnjen način se je izprožila jednemu vojaku puška, ter prestrelila pešcu Pfefferju obe nogi. V desni je bilo prestreljeno celo omrežje velikih žil tako, da je kri curkoma odtekala. Jeden navzočih vojakov sanitejec — je sicer podvezal rane, a vendar so morali kmalu nato desno nogo odrezati. Pfeffer se je koj po operaciji, — ki jo je izvršil primarij dr. Thalmann — zbudil iz narkoze ter govoril par besed. Že po ure pozneje pa je — izdihnil. Baje je pripisovati smrt silni izgubi krvi. V ostalem je stvar dokaj misteriozna. — V Ljubnem se je ustrelil montanec Marcinjak v damskem salonu jedne tamošnjih kavarren. Zvečer, pred samomorom, ni kazal nikakega razburjenja. Vzroke je iskati v razpору med njim in stariši. Doma je iz Strlya. — Marenberškega župana Langerja in posestnika Schoberja izvolitev načelnikom, ozir. načelnik-namestnikom za okr. zastop marenberški, je cesar potrdil. — V Pragerskem pri Mariboru je prišel prikrpač Drev med odbijaje dvojih želez. voz Strlo mu je prsa, da je bil na mestu mrtev. Zapušča — po pet tedenskem zakonu — mlado ženo.

Tovarniški ravnatelj pobegnil. V Pragi je napravil pred kratkim ravnatelj akcijske družbe za papirno industrijo, Götzl dolga za poldrug milijon kron, na kar je pobegnil. Oblasti ga pridno zasledujejo. Kljub temu pa še ni prišel Götzl pravici v roke. Češka eskomptna banka trpi sama 500.000 K. Tudi Götzlovi sodniki imajo škodo v skupnem znesku pol milijona kron.

Velika nesreča. Predvčerajšnjem ponoči se je potopila torpedovka »S 178«, dve morski milji južno od Helgolanda v morje. Torpedovka se je zadel v križarico »York« in pri tem zadobila take poškodbe, da je

ni bilo mogoče več rešiti. Kakor se poroča, se je utopilo pri tem 50 do 60 mož. Samo 15 mož se je rešilo.

Stavka delavcev. Dne 5. marca t. l. je začelo stavkati v Škodovi tovarni v Plznu 115 delavcev, ker je tovarna odpustila več njihovih tovaršev.

Gnusen čin blaznega človeka V Ambes blizo Bordeauxa na Francoskem je ubil te dni neki 50letni blaznik, Jean-Jules Ambereau svojo 73letno mater s polenom. Jean-Jules je živel s svojo materjo v občinski hiralnici. Oba dva sta bila zelo vdana žganju. Jean-Jules je bil heramfrodit in je bil nenavadno močan in hudoben človek. Na dan umora je s svojo materjo popival, nato pa jo je ubil. Ko je videl, da je mrtva, ji je odtrgal uho in ga začel jesti. Nato ga je vrغل v peč in se je začel jokati. Jokal je toliko časa, da so ga aretirali. Jeana-Julesa so nato spravili v blaznico.

Ljubljana.

— Nemčurstvo se plazi po naših sodiščih kakor stara nalezljiva bolezen. Dogode se stvari, ki vzbujajo jezo in smeh. Včeraj je n. pr. pod predsedstvom dr. Kočevarja moral neki orožnik nemško prisesti potem pa je izpovedal vse po slovensko. Ljudje so se kar spogledali. To je toliko vplivalo, da je drugi orožnik prisegel slovensko. Ali bi ne bilo časa, da se konča s takimi neumnimi nemčurskimi navadami.

— Iz Zelene jame. »Napredno pol. in izobraževalno društvo za občino Moste« je vložilo prošnjo na juž. žel. za dovoljenje nasaditev kostanjevih dreves ob levi strani ceste v Zelene jami. Ako bode južna železnica to dovolila, bodo posestniki kupili drevesa in jih nasadili. Drevesa bodo imela koristen namen služiti ob poletnem času za senco in olepšavo kraja. To je pač pametna ideja, ki jo mora vsak pozdraviti.

— Novi Vodmat. Ivan Mavsar, Oražmov sodrug misli menda, da bo skozi sodnijo vtepel občanom disciplino vglavo. Toda s tem ne pojde. Veliko respektja si je pač ta človek zaslužil pri zadnjih občinskih volitvah. Nobeden pošteno misleč sodrug ne obuje s tem možakarjem, pa naj se zavzema za njega »Zarja« kolikor hoče in če bode pisala take laži, da je Mavsar sodrug, potem ji bomo prav tiho na uho povedali, kakšen sodrug je Mavsar. To kar je pisala »Zarja« ni osramotila Ignaca Somraka, ampak Mavsarja in sama sebe, ker je tukaj pokazala, koliko veljave imajo Oražm in njegovi sodrugi v Mostah. In če se bode »Zarja« zavzemala za take sodruge, ki so Oražmova kalibra, potem s tem dokazuje, da noče imeti poštene sodruge v svoji sredi, ampak sodruge kakoršni so Oražm in Mavsar. To naj si zapišejo sodrugi v spomin!

— Napredno, pol. gosp. in izobraževalno društvo za občino Moste priredi v nedeljo ob en četrtna 4. popoldne društven shod v prostorih kavarne pri »Malem Slomu«. Zaloška cesta. Poroč g. Ribnikar o novi šoli v Mostah.

Koncert »Glasbene Matice«. V petek, dne 7. marca 1913 točno ob pol 8. zvečer in v nedeljo 9. marca točno ob pol 5. popoldne v veliki dvorani hotela »Union« dva velika koncerta pod vodstvom koncertnega vodje g. Mat. Hubada. Izvajal se bode Mrtvaški ženin, balada za samospeve, mešan zbor in velik orkester. Uglasbil Anton Dvořak. Op. 69. Besedilo zložil K. J. Erben, poslovenil Jos. Stritar. Sodelujejo: gđc. Mira Koroščeva, primadona zagrebške opere. (Sopran-nevesta.), g. Jos. Križaj, operni pevec ljubljanskega deželnega gledališča. (Bas-pripovedovalec.), g. Josip Rijavec, gojenec c. kr. akad. za glasbo in uprizarjač, joč. umetnost. (Tenor-ženin.), pevski zbor »Glasbene Matice« in »Sl. Filharmonija«, pomnožena po nekaterih članih in gojenih »Glasbene Matice.« Slavno občinstvo prosimo, da zasede prostore pred začetkom koncerta, in ne moti proizvajanja s poznim prihajanjem. Cene prostora: Sedeži po 5, 4, 3, in 2 K, stojšča po K 1,20, za dijake po 60 h. se dobivajo v trafiki gđc. Jerice Dolenceve v Prešernovi ulici v Ljubljani in na večer koncertov pri blagajni. Besedilo se dobiya istotam za ceno 20 h.

— Pri koncertu »Glasbene Matice« dne 7. in 9. t. m. se proizvajajo slavno delo največjega novodobnega skladatelja Dvořaka: Mrtvaški ženin. Veliki geniji so stremili za tem, da so zlasti dvignili etične zaklade svojega naroda na visok pomnik umetnosti. V tem stremljenju je zlasti tudi češki pesnik Erben v svojih »Kriticah« podal češkemu narodu, vsemu slovanstvu in vsemu kulturnemu svetu znameniti zaklad narodnih pravljic v dovršeni pesniški obliki in v čisti strogi etiki, med njimi zlasti tudi prekrasno balado v »Mrtvaškem ženinu«. Dvořakov

Novo došla v kavarni „Central“

damška tamburaška kapela „Graničar“

koncertuje od danes naprej vsaki dan

od 9 ure naprej. — Vstopnina prosta.

Kavarna je celo noč odprta.

Za mnogobrojni obisk vljudno prosi

Stefan Mihelič.

glasbeno umetniški predhodnik — Smetana je proslavljala svojo domovino na ta način, da je vse njene naravne lepote in bogastva oživila v glasbenih simfonijah, pod naslovom »Iz moje domovine«. Izmed njih se je v Ljubljani proizvajala z velikim umetniškim uspehom »Veltava«. Dvofak pa je zlasti v glasbi na novo ustvaril in oživil krasi pravljice svojega naroda. Med njimi pravljico o Rusalkah, v svetovnoslavni v Ljubljani izvajani operi »Rusalka« in zlasti tudi Erbenova pesnitev narodne pravljice o »Mrtvaškem ženin«. — Dvofakov »Mrtvaški ženin« je torej glasbeno umetniški izraz prekrasne narodne pravljice, polne biserov narodne modrosti in pravstvenega dičnega čustva in izkustva narodovega, ki nas ob prekrasnem svojem koncu uči, kako se je v stiskah treba krepko in pravično postaviti v bran in krepostno zmagati.

Da nisi stavila se v bran, tvoj konec bi bil zdaj strašan; raztrgano bi ti bilo, kakor košulje te, telo —

»Mrtvaški ženin« je pesniški narodni biser na višek povzdignjen po Dvofakovi nesmrtni glasbi. Pesnik, književnik in nekniževnik, glasbenik, umetnik in neumetnik najde v tem velikem delu spodbujanje, pravstvenih pravcev, naukov narodne modrosti za življenje, pesniški in glasbeniški uzor umetnosti, tešila in naslade, ki jih more dati visoko nad brigami in bridkostmi vsakdanjega življenja prestolnočca, učeča nas in blažeča umetnost.

— Dva koncerta »Glasbene Matice«. V petek 7. in v nedeljo 9. t. m. bomo slišali v koncertih »Glasbene Matice« po 19. letih zopet znamenitega Dvofakovega »Mrtvaškega ženina«. To delo je tako popolno v vseh posameznostih in celoti in umetniško uglasbeno, da je pravo vzorno delo za vzgojo glasbenih umetnikov-skladateljev in občinstva »Mrtvaški ženin« nudi občinstvu največjo in najpopolnejšo glasbeno naslajo, skladateljem pa veliko obzorje, ki je naravnost neizčrpljivo. Velika umetnost in vrednost tega dela se kaže v tem, da je ob vsaki ponovitvi vedno lepše; vsako novo siljanje in izvajanje nudi izvajateljem in poslušalcem nove lepote in naslade. To učinkovanje je pač znak nesmrtnosti dela samega in njegovega stvaritelja. V svetovni glasbeni literaturi temu delu ni enakega. Nihče naj ne zamudi prilike slišati odličnega skladatelja vzorno delo.

— Slovensko gledališče, Danilova 35letnica. — Za svoj visoki jubilej si je g. Danilo izbral nekaj posebnega: »Ljubezen treh kraljev« — tragičen poem. Delo je nekaj posebnega. Po dolgi suši in po surovem realizmu, ki ga nam nudi današnja gledališka umetnost se človek razveseli take kraljevske poezije. To je pravi slavošpev ljubezni. Dejanja je malo — zato pa menda še nismo slišali toliko sladkosti položene v človeška usta — da izrazijo vse hrepenenje, ljubezen in razkošje. Mislimo si, da morajo v italijanski tem visoke besede še lepše doneti. Slovenski prevod je priredil g. Gradnik. Prevod je lep in zvenel, tuintam skoraj presladek. Posamezni prizori so bili pravi užitek. Kljub temu, da se konča ta poem s smrtjo Fiore in vseh treh kraljev v njem toliko kipeče življenjske sile, da bi ga z radostjo poslušali znova in znova kakor srednjeveški roman. — To si je torej izbral g. Danilo za svoj jubilej. Častitamo! Gledališče je bilo polno, kar kaže, da ima g. Danilo mnogo prijateljev, ki znajo ceniti njegovo 35letno delo na slovenskem odru. G. Danilo je nastopil burno pozdravljen v vlogi starega kralja, ki jo je mojstersko izvedel. Po prvem dejanju je dobil dva venca in dvoje drugih darov. Poleg njega sta se izkazala kot druga dva kralja g. Bukšek in Fišer, vsak po svoje, oba dobra — prvi cvet pa je bila Fjora Kreisova, ki je podala svojo ulogo z njej lastno umetnostjo, premišljeno in izrazito. Manjše uloge so imeli g. Štrukelj (to pot zasluži pohvalo), Verovšek, Bratina. Veliko ulogo igra v taki igri scenerija. Mogli smo biti zadovoljni. Seveda zmečkani oboki naj bi se poravnali. Tudi na svetlobo bi bilo treba bolj paziti. Drugače pa moramo sinočnji večer imenovati med najboljšimi, kar jih je nam nudila letošnja drama.

Slika o krvavi dramati v milijonarski hiši na Dunaju, kjer je ustrelil odpuščeni knjigovodja Altmann svoje tri svahe Bergerje, priobčuje ta teden »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Nadalje še priobčuje 19 slik in sicer: Najmlajši avstr. prestolonaslednik, arnavski orožje; prva ženska sodnica E. Wilkinsonova; kolajne za zmagovalce balkanskih narodov; zimski šport v Bohinju (3 slike); dolina reke Strume v Macedoniji; dirka letala z avtomobilom; umazano perilo »vitezkih« Madžarov (2 slike); novi poveljnik avstr. mornarice Haus; starodaven kip, ki je vreden 3 milijone; leseni semenj na Cetinju; srbski nat. okraski; revolucija v Mehiki; zamrzla ekspedicija pri Spitzberghu. Kakor je že iz te raznovrstne vsebine razvidno, je »Slovenski Ilustrovani Tednik« zelo zanimiv. Razširjajte ga!

— Kinematograf »Ideal«. Danes v petek, dne 7. marca specialni večer: 1. Izkoriščanje gozdov v Avstraliji. (Koloriran industrijski film.) 2. Grlca. (Humoreska.) 3. Rogač. (Znanstveno, velezanimivo.) 4. Usodni zlat. (Komično.) 5. Dschu Dschitsu. (Športni film.) 6. Beneška ribarica. (Krasna kolorirana drama v 2 delih, pri vseh predstavah. 7. Priporočilo. (Velekomično.) Jutri dve senzaciji: »Trije tovariši.« (Nordisk-film v 2 delih.) Pri vseh predstavah. »Brigaj se za Amelijo.« (Francoska veseloigra.)

Ljubljanski obč. svet.

Občinski svet ljubljanski je imel včeraj ob šestih zvečer v mestni dverani svojo redno sejo. — Župan odpravi sejo, konstatira sklepčnost in imenuje verifikatorja občinskega svetovca Višnikarja in Kristana. Kot prva točka dnevnega reda so

naznanila predsedstva.

Župan omenja, da upravno sodišče naznanja, da se vršita dne 29. t. m. dve razpravi v zadevi mestnega občinskega sveta proti deželnemu odboru. »Jaz sem mnenja,« pravi župan, »da bo takih razprav še več, v zvezi s tem, da to dr. Zajcu ni všeč. (Dr. Zajc je namreč prej nekaj godrnjal.) Pri tej razpravi bom zastopal mestno občino ljubljansko na svoje stroške sam. (Pohvala od strani naprednih občinskih svetovalec.) Nadalje omenja župan, da finančno ravnateljstvo naznanja glede izjeme radi davka občine Vič, kar se tiče vodovoda, da se tu ne napravi izjema in da bo morala občina Vič, če bo hotela vodovod, tudi ljubljanski občini tozadeven davek plačevati. — Nadalje se omenja, da se bo dne 17. marca t. l. pričela komisija radi električnih naprav na prihodnji strugi Ljubljanice sredi mesta. Potrebno tehnično in pravno zastopstvo se določi. Župan pravi, da je dobil, kar se tiče tehničnega zastopstva tehničnega svetovca Schenkla iz Gradca, pravnega zastopnika pa bo še dobil. — Polkovnik Weber naznanja, da se letos vrši tekmovalno streljanje junija meseca. Prosi torej, da bi se častnikom dovolile iste beneficije kakor zadnjič. — Mesto Zagreb je poslalo mestni občini ljubljanski knjigo »Izvestje kraljevega glavnega mesta Zagreba«, za kar se je župan že zahvalil. — Na predlog občinskega svetnika Likozarja na občinski seji dne 9. decembra glede odprave nekakega kola pri prehodu čez tir pri dojenjski železnici, se naznanja, da se bo oni kol odpravil. — Glede regulacije Stare poti, predlog občinskega svetovca Gregarja, bo ukrepal stavbeni odsek. — Predlog občinskega svetovca Jegliča radi zboljšanja Holzapflove ulice in Ravnikarjeve ulice, pravi župan, da pridejo v Holzapflovo ulico tri svetiljke, ki bodo stale 75 K. — Predlog občinskega svetovca Tomaža Novaka glede posipanja ceste v Mestni log. Zelene jame in Stranske poti, naznanja župan, da morajo posipati cesto posestniki, katerih zemlja meji na dotično pot. — Župan preide k drugi točki dnevnega reda, k odobrenju zapisnika zadnje seje. Zapisnik se odobri. — Na vrsto pride tretja točka dnevnega reda:

Personalnega in pravnega odseka poročili

in sicer 1.) o dopisu magistrata glede vložitve ugotovitvene tožbe proti cestni električni železnici radi pripevka k stroškom za zgradbo novih mostov. Tozadeven odsekov

predlog se sprejme. 2.) o prošnji Emanuela Kühnla za odobritev izbrisnega dovoljenja glede izbrisa zastavne pravice ljubljanskega ubožnega zaklada na nekaterih zemljiščih graščine Gradac pri Metliki. Odsekov predlog, da se izbris dovoli in potem predloži deželnemu odboru, se sprejme. Nato prideta na vrsto

poročila finančnega odseka.

Poročevalec: občinski svetnik Milohojca. 1.) Razpis c. kr. deželne vlade glede ustanovitve deželne komisije za tujsko promet in turizmo na Kranjskem. Mestna občina je dovolila v svrhu podpore 2000 K. — 2.) Prošnja c. kr. priv. štaterske eskomptne banke glede nadaljnje vknjižbe 3% potresnega posojila na njeni hiši št. 19. na Poljanski cesti. Vknjiženih je tam 6000 K. Prošnji se ugodijo, le procenti se zvišajo na 5 1/4%. Župan preide nato k peti točki dnevnega reda k

poročila stavbnega odseka.

1.) Dopis magistrata glede natečaja za splošni regulacijski načrt za severni del mesta Ljubljane. Insementov je bilo 30. Petnajst jih je prišlo v poštev, od katerih se je izločilo osem. Izmed ostalih je dobil arh. Heide 47 točk. Predlog odseka naj se odobri, sklep tozadevnega razsodišča je sprejet. 2.) Priziv Gijara Rašice proti odloku mestnega magistrata glede naprave trotoarja odnosno položitve varščine za trotoar pred njegovo hišo v Marmontovi ulici. Stavbena oblast je dala Rašici dovoljenje brez vsakega pogoja. Predlog odseka, da mestni magistrat prisili Rašico, da napravi čim prej trotoar in da se potem vstreže njegovi prošnji, se sprejme.

(Konec jutri.)

Trst.

Boj delavstva proti krivicam. — V »Tržaškem tehničnem zavodu« izbruhnil štrajk. — Policija v tovarni. — Pred generalnim štrajkom tržaškega delavstva.

Trst, 6. marca.

Tu se vršijo danes protestni shodi delavstva »Tržaškega tehničnega zavoda« pri Sv. Andreju, ki je včeraj v znak protesta solidarno zapustilo delo. Shode, na katerih se dvigajo ostri protesti proti neusmiljenemu postopanju napram delavstvu v tem zavodu, sklicujeta »Narodna delavska organizacija« in »socialna demokracija«. Štrajkujoči so solidarni; vseh skupaj je nad 1000. — Povod temu izbruhu je dal ravnatelj Pichler, ki delavstvo šikanira. — Včeraj jutraj je začel šikanirati nekega delovodjo, a je naletel pri tem na hud odpor. Vse delavce je počenjanje Pichlerja silno ogorčilo. Opoldne — med odmorom — so se zbrali na dvorišču tovarne, kjer so se posvetovali. Po posvetovalju — ob pol 1. uri pop. — so šli zopet na delo in sicer — kakor so sklenili — samo do pol 2. ure pop. V tem času prihaja namreč ravnatelj Pichler v tovarno od kosila. Sklenili so, čakati ga, dokler ne pride. Bili so strašno razburjeni. Spomnili so se na vse krivice, katere jim je prizadejal ta surov ravnatelj. Toda Pichler je zaslužil, kaj se pripravila, zaradi tega se enostavno ni prikazal. Prišel pa je generaldirektor Lendeker in jih pozval, naj gredo na delo. Ker je bilo vse njegovo prizadevanje zaman, se je obrnil telefonično na policijsko ravnateljstvo. Došlo je nemudoma več avtomobilov policajev in komisarjev. To pa je delavstvo še bolj razburilo. Policija je hotela vdreti v tovarno, kar se ji pa ni posrečilo, kajti delavstvo je bilo v svoji veliki razburjenosti pripravljeno na vse. Ko se je oboje sila umaknila, je delavstvo zapustilo tovarno. Zvečer je imelo velik protestni shod, na katerem je sklenilo, da se drugi dan ne sme nihče podati na delo. Izvoljena je bila deputacija z nalogo, da intervenira pri generalnem ravnateljstvu zaradi postopanja Pichlerja in zaradi drugih krivic, ki se jim dogajajo. — Danes popoldne se je podala deputacija k ravnateljstvu, da izvrši sklep včerajšnjega shoda. Toda ravnateljstvo deputacije ni hotelo sprejeti. Ista deputacija se poda danes popoldne ponovno k ravnateljstvu. O uspehih pogajanj se bo poročalo na shodih, ki se vršijo danes zvečer. — Na shodih, ki so se vršili danes predpoldne,

so bili vsi delavci edini v tem, da treba nadaljevati s stavko do končne zmage. Vprašanje je, če bo ravnateljstvo popoldansko deputacijo sprejelo. V slučaju, da ne, izbruhne štrajk tudi v tehničnem zavodu pri Sv. Marku. Če tudi to nič ne bo pomagalo, pa generalni štrajk, kajti delavstvo se giba v vseh tovarnah in zavodih. Kakor rečeno, pade odločitev danes popoldne, oziroma zvečer. O odločitvi sledi brzojavno poročilo.

Veliko razburjenje med tržaškimi postiljoni. Zaradi postopanja italijanskega ravnatelja Ozonia, ki je ponovno odpustil enega sloven, uslužbenca, in sicer brez vzroka, vlada med tržaškimi postiljoni veliko razburjenje. Tajništvo »Nar. del. org.« se je obrnilo ekspresno na g. Dolenc, ki biva začasno v Orehku, da da odgovor do sobote.

Albanski kongres v Trstu. Po ognju — dim. V torek je končal vsealbanski kongres v Trstu. Ves čas tega kongresa ni manjkalo navdušenja, ostrih vzklikov, resolucij, napadov na Balkance in slavospevov trozvezi, posebno pa Italijanom. Zaključni dan pa je bil precej klavnen. Za besedo je prosil Albanec Terenzio Tocci, ki je očital vsem navzočim s predsednikom vred, da ne znajo nič drugega kot vpiti in ploskati. Udeležencem kongresa je dejal, da so bedaki, ki se samo široko ustijo, delajo pa ničesar. Pozivljali jih je, naj gredo domov in naj primajo za puške, ako ljubijo domovino. Ošteval jih je tako pošteno, da mu je vzel predsednik besedo; on pa ni hotel nehati. Mlatil jih je dalje, in tudi ko so vsi zahtevali, naj umolkne, ni hotel. — Naposled je vprašal sklicatelje kongresa, ali je resnica, da so dobili od avstrijske vlade 50.000 K na razpolago za ta kongres. On hoče to vedeti. — Nastala je zmešnjava. — Predsednik je razjasnil, da so bili združeni s kongresom razni stroški. Ker pa ni bilo dovolj denarja, so se obrnili sklicatelji kongresa na neko važno politično osebo, ki je intimna z nekim ministrom in od te da so dobili 1000 K za kongres. Od teh 1000 K so porabili 300 K za povabila na kongres, 600 K za brzojave in 100 K za najeto dvorano. Nekdo pa se ni zadovoljil s to razlago in računom in zahteval je boljših pojasnil. Predsednik je molčal in je hitro dal besedo nekemu drugemu govorniku, da bi vse potlačil. — Sploh je trajal skoro ves čas torkovega kongresa hrup, pa ne samo zaradi 50.000 K, ki so prišle iz žepov avstrijskih (in tudi slovenskih) davkoplačevalcev. Nazadnje se je zgodil še slučaj, ki je zelo zanimiv. Inženir Hässler je stopil k predsednikovim mizi in je vzel predsedniku izpred nosa »dnevni red« in ga začel prepisovati. Žurnalisti pa so se zgražali nad to predznotraj gospoda Hässlerja, zakaj hoteli so imeti sami dnevni red, da ga javijo svojim listom. Ker pa je gospod inženir prepočasno prepisoval, so se »albanski« žurnalisti demonstrativno odstranili iz dvorane. — K zaključku še par slavospevov trozvezi in komedije — ne kongresa — je bilo konec. — O tistih kronkah pa je treba res malo razmišljati.

Nemško znajo. Prejeli smo: Na c. kr. poštne ravnateljstvu v Trstu vladajo zelo čudne razmere. Človeku se dozdeva, da so te razmere samo v svrhu izzivanja slovenske narodnosti. V Trstu je nad 70.000 Slovencev, skupno z renegati 120.000 Nemcev je okoli 12.000. Ostali so Italijani. In komu ni znano, da uradniki na c. kr. poštne ravnateljstvu v Trstu ne govorijo slovensko? In to vključno temu, da nas je toliko tišč. Ali ni to naravnost največja krivica! »Kdor ne zna italijansko, se lahko pomeni v nemškem jeziku, kajti mi ne znamo slovensko, pač pa nemško«, tako mi je odgovoril uradnik na c. kr. poštne ravnateljstvu ko sem ga vprašala, zakaj ne govori v slovenskem jeziku. Tem razmeram mora biti konec. Peščica Nemcev v Trstu, ima kar želi, mi pa smo tako prezirani. Človeku mora hočeš — nočeš zavreti kri v žilah. Naši poslanci naj bi povzdignili odločno glas proti temu zapostavljenju Slovencev.

Času primerno pismo. Piše se nam: Te dni ste omenili času primerno pismo, ki ga je prinesla tudi »Edinost«. Zelo umestno je bilo govoriti o tem. Treba pa bi bilo pri tej priliki zopet povdarjati potrebo slovenskih napisov v Trstu. Trgovci in

obrtniki Slovenci in Slovani v Trstu bi morali z napisom pokazati, da se ne sramujejo svojega slovenskega in slovenskega rodu. Posebno v gostilnah in brivnicah bi morali biti poleg napisov tudi slovenski listi. Koliko jih imamo dosedaj? Dobite napise v vseh jezikih — slovenskega ni. Zadnji čas bi bilo, da pustimo malodušnost in da se pokažemo. Ali naj nas hodijo Albanci učiti?

Smrtna nesreča v prosti luk. Alkohol in posledice. V torek popoldne se je zgodila v prosti luk pretrsljiva nesreča; njena žrtev je bil Franc Hrvatini iz Izole. — V prosti luk imajo delavci navado, da delajo po več ur neprestano, dokler ne dovršijo naloženega dela. Nato pa stopijo vsi izmučeni v majhne krčmice, iz lesa zbite bajtice, kjer južnajo slanino in pijejo. Tako je bilo tudi v torek popoldne. Med drugimi delavci, ki so pili v bajticih, se je nahajal tudi Hrvatini. Mnogi izmed njih so pili preveč; največ pa Hrvatini. — Železniški voz bi moral biti pomaknjen pred neko zalogo; naložiti bi ga morali s cukrom. Delovodja je vprašal delavce, kdo da hoče premikati vagon do skladišča. Poudarila sta se Ferdinand Viezzoli in Franc Hrvatini. Ko sta spravila železniški voz v tek, se je obesil Hrvatini na voz in je splezal nanj. Ko je stopil na sprednji del voza, je veselo zaukal. V tem hipu pa je izgubil ravnotežje in je padel pred voz na tračnice. Kolo mu je šlo čez vrat in mu zdrobilo vratna vretena in premečkalo vse mišice in kite. — Poklicali so telefonično zdravnika z rešilne postaje — toda ta je konstatirala smrt. — Škoda mladega, 20letnega mladeniča. — Alkohol in lahkomiselnost sta večkrat kriva takih nesreč.

Žena zastirpila svoje otročiče in odbežala s svojim ljubimcem. Italijanska oblast je že delj časa iskala Antonijo Gobbijo, zaradi raznih pregreškov. Izsledili so ga naposled pri nas v Trstu. Pred enim letom je izginil iz Ankone, najbrže zato, ker se je zavedal svojih zločinov in se je hotel izogniti kazni. Zbežal pa ni sam. Neka žena, mati več malih otrok je bila tako zaljubljena vanj, (gotovo je bila to ljubezen), da ni mogla živeti brez njega. Zapustila je deco in moža in se odpeljala z lopovom v Trst, pribežališče vseh regnikov-capinov. Tu je našel naposled službo pri magistratu, ki je pravi angel varuh mlilih bratcev iz Italije. — Živela sta srečno v medenih tednih in nadalje. Kakor vsaka reč, tako se ohladi tudi ljubezen, in v zadnjem času sta se gledala beguna precej hladno. Kakor nalašč pa je stegnila pravica svojo roko po Gobbiju in ga po naročilu italijanske oblasti odpeljala čez mejo. Tista žena pa je ostala »med dvema stoloma« na cedilu. — Ubogi otročiči takih mater!

Neprijeten položaj. Klet je in se jezil, preklinjal in priduševal, toda vse skupaj ni nič pomagalo; ostati je moral v svoji ozki sobici in čakati rešitve. — Kdo? — Neki Anton S., portir v ulici Romagna 6. — Prejšnji večer se je usmilil neke ženske, zakaj revca ni imela nikjer prenočiti. Dobrosrčen mož jo je povabil v svojo sobico, kjer sta si razdelila ležišče. Jutraj okoli 7. ure pa se je prebudil usmiljenec, in ko je pogledal okoli sebe, je videl, da je polovica postelje prazna. Žal mu je bilo sicer, toda kaj je hotel. Vstal je, a ko se je hotel obleči, ni bilo obleke nikjer. Z vso obleko so izginile tudi vse dragocenosti, denar in tudi ura. Nahajal se je zares v neprijetnem položaju. In nič ni čuda, da je klet. Ko mu je prinesel nekdo nekaj cap, se je podal na policijo, kjer je potopil kakšno hvaležnost mu je izkazala ženska, katere se je usmili njegovo dobro srce. Malce ga je bilo sicer sram, vendar se je pomagal z dovtipom: »Kadar bom zopet usmiljen, vzamem nočnega čuvara v sobico.« — Ženska pa je bila včeraj aretirana in se imenuje Ana Turšič, stara 30 let.

Zagonetna pošiljatev. Nekemu mladeniču je prišel po pošti zavitek, v katerem je našel en verižni prstan in dva prstana z dragim kamenom, ena broša z napisom Lina in zraven še 13 K 20 h, kar je gotovo zagonetno. — Vse to je nesel mladenič na policijo, ker ni mogel poizvedeti, kdo bi mu bil poslal te dragocenosti. — Policija je preiskovala brezuspešno. Sedaj pozivlja one, ki pogrešajo te dragocenosti, naj se zglase

pri komisariju dr. Keršovaniju, ker sumijo, da so bile vse te reči ukradene in potem odposlane na naslov mladeniča, da se jih tat iznebi. Vendar pa je zadeva čudna.

Odgovor na netično Spedijska družba »Balkan«. Prejeli smo: V »Edinosti« št. 47 in 48, objavljeno od prokurista Hinkota Kobana, da družba »Balkan« sprejema v prvi vrsti le slovenske delavce na delo, vprašam, zakaj so pa namestili na prostor enega težaka Slovenca ravno enega takega, ki ne zna besedice slovenskega? Koban se opravičuje, da so pri družbi »Balkan« regnikoli izključeni. Zakaj pa imajo enega stalno nameščenega in enega dnarnarja, ki sta Italijana? Ako prokurist želi, mu tudi povem imena. G. prokurist pravi tudi nadalje, da ako naših ljudi ni na bližnjem trgu, še le vzame drugorodce na delo. Na trgu »Josipina« so zmeraj slovenski delavci; zelo redkokdaj, da ni nobenega. Ravno pred nekoliko dnevi, se je pripetilo, da so enega našega delavca ob 1. uri popoldne plačali za pol meze, in tako se pripeti večkrat. Tako ni prav, g. prokurist. Kakor prokurist, bi morali paziti, da ne pride pritožb čez tvrdko. In ravno tisti delavec dela že del časa pri omenjeni tvrdki. Tisti delavci, ki so komaj par dni pri tvrdki, so delali pa celi dan. In ravno omenjeni delavec je že izgubil kruh zavoljo naroda. Toraj vidite? Kot prokurist bi morali to znati. G. prokurist izjavlja v »Edinosti«, da odpuščeni delavec ne bo več delal pri tvrdki. Kaj pa je tako strašnega zagrešil? Težaka je žalil in zmerjal. Ali misli, da mu hode težak rekel hvala za to? Sramujte se! Vi kot uradnik in prokurist ravno tako delate z Vam podrejenimi uradniki. Oni molčijo, težak pa ni hotel molčati, ker težak je njega, kot uradnika zmiraj spoštoval. Ni ga imel za »porkota«, kakor pa uradnik težaka. Kakor že zgoraj omenjeno, mene ne smejo več na delo vzeti, iz različnih razlogov in tudi zaradi mojega vedenja. Toda moje vedenje je bilo do zdaj še zmiraj dobro in pošteno. Pri tvrdki nisem nič ukradel, pa tudi je ne oslepil. Pogreški pa so bili in bodo, samo on naj malo pomisli, koliko jih je že on sam napravil; koliko jih pa še bo, ne zna. Zadnji moj pogrešek pri tvrdki »Balkan« je zakrivil urad sam, ker mi ni dal pravih papirjev. Ako ra hoče tvrdka, da jim bo težak urad kontroliral, ga morajo manj obkladati z delom. — **Fran Suša**, ulica S. Giorgio 7. V. v Trstu.

Jutri, v soboto, ob 9 uri zvečer se vrši namreč **protestni shod** v kons. društvu v Rojani. Obširneje sledi.

Društva.

Odborova seja »Matice Slovenke« dne 28. februarja. — Predsednik poroča o dopisu c. kr. vlade, da smejo znanstvene, literarne in slične korporacije na svoje prireditve vabiti zastopnike ruskih organizacij le diplomatskim potom. — Odobri se proračun za 1913. — V smislu § 3 društvenih pravil se izmed društvenikov črtajo vsi tisti bivši društveniki, ki niso plačali članarine niti za 1912, niti za 1913. — Določi se dnevni red za glavno skupščino. — Pri poročilu iz odseka za izpremembo pravil se nasvetujejo splošnejše izpremembe; zato se to vprašanje ponovno odkaže odseku. — Za korespondenco + Jos. Vošnjaka je treba zbirati še gradivo. — Matica se bo na primeren način spominjala stoletnice Andr. Einspielerja in Fr. Miklošiča. Ustanovi se odsek za slovenski jezik, ki bo gojil zlasti dialektologijo. — Za leto 1913 se izdado

srbohrvatske Narodne pesmi v redakciji dr. Br. Drechslerja; Čengić-aga, ki je bil določen za letos, bo mogel iziti šele 1914. — Matica Hrvatska izda za 1. 1913 izbor Aškerčevih pesmi. — Letopis naj bi obsegal statistične pregledne v slovenskih društvi in liter. umetniški pregled, kakor ga ima »Hrv. Kolo«. — Za opis Štajerske v »Slovenski zemlji« se Matici še ni posrečilo dobiti pisatelja. — Zeleti je, da se izda arhivalna študija o ilirsko-francoskih dogodkih leta 1813.

»Sokol I.« v Ljubljani priredi za svoje člane in članice ter po njih vpeljanim gostom družabni večer v nedeljo, dne 9. t. m. v hotelu »Strukelj« ob 8. uri zvečer, s petjem, sviranjem itd. Vstop je prost. Za obilen posej se priporoča odbor. Na zdar!

Telovadno društvo »Sokol II.« v Ljubljani priredi zabavni večer v soboto dne 8. marca 1913 v veliki dvorani Mestnega doma. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 60 vin., preplačila se livaležno sprejemajo.

Telovadni odsek »Sokola I.« v Mostah izreka bratsko zahvalo vsem, ki so ob priliki prireditve dne 2. marca t. l. podarili odseku denar odnosno dobitke za tombolo ter se priporoča za daljno naklonjenost. Na zdar! — Odbor.

Društvo za zgradbo »Sokolskega Doma« v Šiški ima v soboto, dne 8. t. m., ob 8. uri zvečer v salonu »pri Raci« v Spodnji Šiški svoj redni občni zbor. Člani, pridite polnoštevilno!

— Spodnje šišenska »Cirilmetodarija« priredi v nedeljo dne 9. t. m. ob polu osmih zvečer pri »Kankertu« zabavni večer in je pričakovati najlepšo udeležbo z ozirom na lep in res zabaven program. — Sodeluje pevski in tamburaški zbor »Citelnice« in uprizori se burkasta burka »Bucek v strahu«.

»Sokol« v Novem mestu naznanja, da ima v soboto dne 8. t. m. ob pol 9. uri zvečer v »Narodnem domu« izvanredni občni zbor. Dnevni red je volitev staroste. Odbor.

»Novomeška sokolska župa« naznanja, da na 23. 2. sklican župni občni zbor ni bil sklepčen in da se bo vršil nov občni zbor v nedeljo dne 16. marca ob pol 12. uri dop. v telovadnici novomeškega »Sokola«. Brate delegate pozivamo, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Na zdar! Predsedstvo.

Blejska podružnica sv. C. in M. ima v nedeljo dne 9. marca ob 5. uri popoldne svoj redni občni zbor v hotelu »Triglav« na Bledu. Ob tej priliki predava gosp. dr. Gabr. Hočevar o doživljajih v Bolgariji za časa vojne, na kar posebno opozarjamo.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Janina je padla.

Atene, 6. marca. Janina je kapitulirala, ker ni mogla vzdržati naskoka. Naskok grških čet je bil tako silen, da je bila kapitulacija neizogibna.

Dunaj, 6. marca. S padcem Janine je prišlo 22.000 Turkov v vojno vjetništvo.

URADNA TURŠKA POROČILA.

Carigrad, 6. marca. Obsedne čete počivajo vsled velikih metežev že 2—3 dni. Pred Čataldžo in Bulal-

rom ni prišlo do sprememb. Obstre-ljevanje Drinopolja traja dalje.

NEMIRI V ZBORNICI.

Pariz, 6. marca. Ko je vojni minister začel govoriti o vladni predlogi za 3letno vojaško službo, so začeli soc. dekmokrati z velikim hrupom, ki je trajal 20 minut. Desnica in centum sta prirejala ovacije.

POLJSKO - RUSINSKA POGAJANJA.

Dunaj, 6. marca. Današnja poljsko - rusinska pogajanja so bila vspešna.

IZ PARLAMENTA.

Dunaj, 6. marca. V zbornici se je danes pričelo prvo čitanje zakona o krošnjarstvu; posvetovanje se ni dokončalo. Jutri nadaljevanje.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Radovljica. — Pride jutri. Za danes ni bilo prostora. Priporočam se! — **Gonzaga**. Vse v redu. Oglasite se zopet kmalu.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Glasovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno **Josip Oblak**, Ljubljana-Glince 92.

Sprejem otroka. Dobra oskrba. Kozje mleko. Naslov v »Prvi anončni pisarni.« 158—1

Jako dober pianino se ceno prod. Radeckega cesta št. 2. ..

KORESPONDENCA.

Soliden novodošlec želi kogarkoli ljubeznive, nesebične družbe. »Gemütsmensch« poštroležeče Ljubljana. 155—3

Dijak želi resne ali zabavne korespondence z gospodično, bodisi iz mesta ali dežele. Pisma pod šifro »Sfinks«, poštroležeče, Ljubljana.

*Spominjajte se
dijaškega društva
„Domovina“!*

Posebna specialiteta likerja

Posebna specialiteta likerja

Za obleko po meri

dobite edino nadomestilo

„v Angleškem skladišču oblek“

kjer so ravno kar dospeli najmodernejši kostumi, paletoji, bluže in krila za dame in deklice kakor tudi obleke, raglani in klubuki za gospode in dečke v vseh barvah in kakovostih. Vsakdo si lahko ogleda blago.

Postrežba točna in solidna.

Cene priznane nizke.

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Pri nakupu „pravega Francka“ izvolite paziti na to-le varovalno znamko.

Zavrnite previdno podobne zavoje kot ne „pravi Franck“.

Tovarna
v Zagrebu.

Proizvod najboljših
sirovin.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje
za pletenje (Strickma-
schinen) za rodbino in
obrt. . . .

Pisalni stroji Adler - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Priporoča se nova specialna modna trgovina za : gospode in dečke :

J. KETTE

Ljubljana, Franca Jožefa
cesta št. 3.

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejših uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija.

Cene najnižje!

Notni stavek.